

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра біології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної програми
«БІОЛОГІЯ»

“ 28 ” серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради
факультету медичного № 2

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

ПАРАЗИТОЛОГІЯ

Обов'язкова компонента

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс(и) та семестр(и) вивчення навчальної
дисципліни

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
09 Біологія
091 Біологія та біохімія
бакалавр з біології
Біологія
заочна
3 курс 5 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри біології

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Улановська-Циба Наталія Аркадіївна – кандидат біологічних наук, доцент Ваценко Анжела Володимирівна – кандидат біологічних наук, доцент Шевченко Костянтин Васильович – доктор філософії, доцент
Профайл викладача (викладачів)	Улановська-Циба Н.А. https://scholar.google.com.ua/citations?user=F5jnmQoAAAAJ&hl=uk Ваценко А.В. https://scholar.google.com.ua/citations?user=sL65GJsAAAAJ&hl=uk Шевченко К.В. https://scholar.google.com.ua/citations?user=effzprIAAAAJ&hl=ru
Контактний телефон	Улановська-Циба Н.А. +38(050)7690059 Ваценко А.В. +38(097)9408825 Шевченко К.В. +38(095)9087771
Е-mail:	Улановська-Циба Н.А. n.ulanovska-tsyba@pdmu.edu.ua Ваценко А.В. an.vatsenko@pdmu.edu.ua Шевченко К.В. k.shevchenko@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті університету	https://med-biology.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 4,0 / 120 годин , із них:

Лекції – 6 год.

Практичні заняття – 10 год.

Консультативні години – 8 год.

Самостійна робота – 96 год.

Вид контролю – ПМК (підсумковий модульний контроль)

Політика навчальної дисципліни

Здобувачі освіти на кафедрі біології з о б о в ' я з а н і:

- ✓ поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу та дотримуватися етичних норм;
- ✓ виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;
- ✓ відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
- ✓ виконувати вимоги навчального плану у терміни, визначені графіком навчального процесу та індивідуального навчального плану;
- ✓ приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять;
- ✓ відпрацювати всі пропущені заняття;
- ✓ не допускати втрати, індивідуального навчального плану, належно відноситись до їх зберігання;
- ✓ дотримуватись відповідно ділового стилю одягу спеціаліста-професіонала, предмети одягу повинні бути чистими та випрасуваними;
- ✓ підтримувати порядок в аудиторіях, навчальних приміщеннях, дбайливо та охайно відноситись до меблів, обладнання, підручників, книжок тощо;
- ✓ не виносити без дозволу речі та обладнання з навчальних кімнат, лабораторій;
- ✓ не допускати протиправних дій, аморальних вчинків.
- ✓ дотримуватись академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – це сукупності етичних принципів та визначених законом правил, під час навчання, та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. **Порушенням академічної доброчесності вважається:** академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, (формами обману є академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування), хабарництво.

Важливою умовою успішного навчального процесу на кафедрі біології є особисте дотримання, правил поведінки прийнятих в Університеті та в суспільстві.

На кафедрі біології здобувач освіти, як майбутній лікар, повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль.

Здобувачу освіти на кафедрі біології з а б о р о н я є т ь с я:

- ✓ порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин;
- ✓ запізнюватися на заняття;
- ✓ пропускати заняття без поважних причин;
- ✓ протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача;
- ✓ користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача;
- ✓ займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу;
- ✓ використовувати медичну форму та окремі її елементи, що не відповідають санітарно-гігієнічним вимогам;
- ✓ вживати наркотичні засоби, психотропні речовини та їх аналоги, спиртні напої;
- ✓ перебувати на у стані алкогольного, наркотичного або іншого сп'яніння;

- ✓ палити;
- ✓ вчиняти аморальні дії, які принижують людську гідність, вживати ненормативну лексику;
- ✓ вчиняти протиправні дії;
- ✓ здійснювати будь-які дії, що можуть створити умови небезпечні для здоров'я та/або життя оточуючих.

При організації освітнього процесу на кафедрі біології ПДМУ викладачі, здобувачі освіти, діють відповідно до:

—«Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті»;

—«Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету»;

—«Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету»;

—«Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті»;

—«Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету»;

—«Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті»;

—«Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету»;

—«Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету»;

Ознайомлення з вищезазначеними положеннями доступне за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Навчальна дисципліна «Паразитологія» забезпечує високий рівень загально-біологічної підготовки для вивчення походження, еволюції та властивостей патогенних для людини паразитів, закономірності взаємодії їх з макроорганізмами, імунною системою та механізми імунітету, методи діагностики, принципи лікування та специфічної профілактики інфекційних захворювань. Вивчення цієї навчальної дисципліни необхідне для розуміння ролі паразитів у патогенезі інвазивних та ряду соматичних захворювань. З метою інтеграції до світового освітньо - наукового простору у змісті програми було враховано основні напрямки розвитку сучасної діагностики та профілактики захворювань, що спричиняються паразитами.

Преквізити

Дисципліна «Паразитологія» базується на попередньо вивчених здобувачами освіти на попередніх курсах дисциплін «Основи екології», «Загальна біологія», «Гігієна», «Гістологія з основами гістологічної техніки», «Анатомія людини і тварин», «Фізіологія людини та тварин» та інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити

Дисципліна «Паразитологія» закладає фундамент для подальшого засвоєння здобувачами освіти знань та вмінь із профільних теоретичних і професійно орієнтованих дисциплін («Основи мікробіології», «Основи епідеміології», «Основи патології», «Основи лабораторної діагностики» тощо) та поглиблює фахову підготовку.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Паразитології» є формування знань, компетентностей, практичних навичок і вмінь із використання сучасних молекулярно-генетичних технологій в діагностиці і лікуванні паразитарних захворювань людини. Знання, які студенти отримують із навчальної дисципліни «Паразитологія», є базовими для блоку дисциплін, що забезпечують природничо-наукову і професійно-практичну підготовку здобувачів освіти.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- Навчити здобувачів освіти основним термінам, поняттям та теоретичним положенням сучасних знань з паразитології, виробити практичні навички з паразитологічних досліджень.

- Формувати знання про особливості паразитизму як типу біотичних взаємовідносин; про основні систематичні групи паразитів; про методи паразитологічних досліджень.
- Формувати вміння з профілактики заражень людини основними групами паразитів та здатність використовувати одержані знання при здійсненні професійної діяльності, раціональному використанні природних ресурсів та охороні оточуючого середовища.
- Визначити системний підхід щодо розуміння паразитичних організмів на основі уявлень про будову, функціонування та взаємодію між молекулярним, клітинним, тканинним, органним, популяційно-видовим і біосферним рівнями організації.
- Розвинути уявлення про єдність процесів онто- та філогенезу у паразитарних системах.
- Формувати погляди на еволюцію паразитів, які є складовою частиною природи, мають свої особливості будови, функціонування та розвитку.
- Встановити інтеграцію відомостей про цикли розвитку вільно існуючих і паразитичних тварин різних таксономічних груп.
- Формувати єдину систему знань про взаємозв'язки між живими організмами.
- Робити попередній висновок щодо наявності паразитарних інвазій людини та визначати заходи профілактики захворювань.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 9. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо з метою збереження природного навколишнього середовища.

ЗК 11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні компетентності:

СК 2. Здатність демонструвати базові теоретичні знання в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей.

СК 6. Усвідомлення необхідності збереження біорізноманіття, охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна:

ПРН 10. Знати основи систематики, методи виявлення та ідентифікації неклітинних форм життя, прокаріот і еукаріот й застосовувати їх для вирішення конкретних біологічних завдань.

ПРН 15. Аналізувати форми взаємовідносин між мікро- та макроорганізмами з визначенням основних напрямів цих процесів.

ПРН 25. Здатність демонструвати знання та розуміння основ біології в різних напрямках її розвитку: цитології, ембріології, гістології, анатомії, фізіології людини, генетики на сучасному молекулярному рівні, біохімії, мікробіології, мікології, вірусології, паразитології, імунології, біотехнології.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- форми симбіозу, паразитизм як біологічне явище;
- принципи класифікації паразитів та хазяїв;
- шляхи передачі паразитарних захворювань;
- облігатно-трансмисивні та факультативно трансмісивні захворювання;
- природно-осередкові захворювання; структуру природного осередку;
- основи профілактики паразитарних захворювань;
- збудників найбільш поширених протозоозів, трематодозів, цестодозів, нематодозів;
- принципи лабораторної діагностики протозоозів;
- принципи лабораторної діагностики гельмінтозів;

- членистоногих – переносників та збудників захворювань людини, поняття про механічних та специфічних переносників;
- отруйних представників типу Членистоногі;

в м і т и :

- працювати з інформацією і знаннями з паразитології для розв’язання освітніх проблем розрізняти поняття тератогенних та спадкових природжених вад розвитку;
- визначити місце біологічного об’єкту (збудників паразитарних хвороб) в системі живої природи;
- обґрунтувати приналежність паразитарних хвороб людини до групи трансмісивних і природно-осередкових;
- діагностувати на макро- та мікропрепаратах збудників та переносників збудників паразитарних хвороб, що вивчаються;
- обґрунтувати методи лабораторної діагностики паразитарних хвороб людини;
- обґрунтувати методи профілактики паразитарних хвороб, базуючись на способах зараження ними;
- робити та обґрунтовувати наукові висновки, застосовувати знання для розв’язання задач з паразитології

Структура навчальної дисципліни

Зміст змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Практичні заняття	Консультації	СРС
	120	6	10	8	96
Модуль 1. Паразитологія					
Медико-біологічні основи паразитизму. Медична протозоологія. Підцарство Найпростіші (Protozoa). Тип Саркодзгугітові (Sarcomastigophora). Клас Справжні амеби (Lobosea).		2			
Медико-біологічні основи паразитизму. Медична протозоологія. Основні поняття паразитології.					2
Загальна характеристика життя. Рівні організації життя.					2
Підцарство Найпростіші (Protozoa). Тип Саркодзгугітові (Sarcomastigophora). Клас Справжні амеби (Lobosea).					2
Представники класу Тваринні джугітові (Zoomastigophora) – паразити людини			2		6
Тип Апікомплексні (Apicomplexa). Представники класу Споровики (Sporozoea) – паразити людини			2		6
Тип Апікомплексні (Apicomplexa). Представники класу Conoidasida, підкласу Gregarinasina (грегарини), ряду Piroplasmida, класу Plasmosporidia – паразити тварин та людини.					6
Тип Війконосні (Ciliophora). Представники класу Щіліннороті (Rimostomatea) – паразити людини. Тип Війконосні (Ciliophora) – паразити тварин					6
Медична гельмінтологія. Тип Плоскі черви (Plathelminthes).		2			
Медична гельмінтологія. Тип Плоскі			2		6

черви (Plathelminthes). Клас Сисуни (Trematoda) – збудники захворювань людини: фасціольозу, опісторхозу, дікроцеліозу					
Медична гельмінтологія. Тип Плоскі черви (Plathelminthes). Клас Сисуни (Trematoda) – збудники захворювань людини: параганіміозу, метагоніміозу, нанофієтозу, шистосомозів. Збудники хвороб тварин: еуритремозу, хастилезіозу, меторхозу, аляріозу, гетерофіоз, простогоніоз, нотокотилідози, гіродактильоз					6
Тип Плоскі черви (Plathelminthes). Клас Стюжкові черви (Cestoidea) – збудники захворювань людини: теніозу, цистицеркозу, теніаринхозу, гіменолепідозу			2		6
Тип Плоскі черви (Plathelminthes). Клас Стюжкові черви (Cestoidea) – збудники захворювань людини: дифілоботріозу, ехінококозу та альвеококозу. Збудники захворювань тварин: ценурозу, церебрального, монієзії, тизанієзії, авітелінозу, аноплоцефалідозів					6
Тип Круглі черви (Nemathelminthes). Клас Власне круглі черви (Nematoda)		2			
Тип Круглі черви (Nemathelminthes). Клас Власне круглі черви (Nematoda) – збудники захворювань людини: аскаридозу, трихоцефаліозу, анкілостомозу, некаторозу			2		6
Тип Круглі черви (Nemathelminthes). Клас Власне круглі черви (Nematoda) – збудники захворювань людини: стронгілоїдозу та ентеробіозу, трихінельозу, дракункульозу, філяріатозів. Збудники хвороб тварин.					6
Лабораторна діагностика гельмінтозів.					2
Медична арахноентомологія. Тип Членистоногі (Arthropoda) - збудники та переносники збудників інфекцій та інвазій. Клас Павукоподібні (Arachnoidea). Кліщі (Acarina) – збудники хвороб та переносники збудників захворювань людини					2
Клас Комахи (Insecta): воші (Anoplura), блохи (Phlebotomina), клопи (Hemiptera), таргани (Blattellidae)					2
Основні форми і напрямки еволюції паразитизму. Екологічна паразитологія.					6
Отруйні рослини та гриби. Отруйні тварини.					4
Консультація 1				2	2
Консультація 2				2	2
Консультація 3				2	2
Консультація 4				2	2
Підсумковий модульний контроль					6

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Паразитологія		
1	Медико-біологічні основи паразитизму. Медична протозоологія. Підцарство Найпростіші (Protozoa). Тип Саркоджутикові (Sarcomastigophora). Клас Справжні амеби (Lobosea). Вступ у медичну паразитологію. Походження й еволюція паразитизму. Принципи класифікації паразитів. Принципи взаємодії паразита і хазяїна. Морфофізіологічна адаптація паразитів. Поняття про інтенсивність та екстенсивність інвазії. Видатні вчені-паразитологи: В.О. Догель, В. М. Беклемішев, Є. Н. Павловський, К. І. Скрябін, О. П. Маркевич, Л.В. Громашевський та інші. Характерні риси та класифікація підцарства Найпростіші (Protozoa). Тип Саркоджутикові (Sarcomastigophora) Клас Справжні амеби (Lobosea). Клас Тваринні джутикові (Zoomastigophorea).	2
2	Медична гельмінтологія. Тип Плоскі черви (Plathelminthes). Тип Плоскі черви (Plathelminthes). Клас Сисуни (Trematoda) – збудники захворювань людини: фасціольозу, опісторхозу, дікроцеліозу, параганоніозу та шистосомозів. Клас Стюжкові черви (Cestoidea) – збудники захворювань людини: теніозу, цистицеркозу, теніаринхозу, гіменолепідозу, дифілоботріозу, ехінококозу та альвеококозу	2
3	Тип Круглі черви (Nemathelminthes). Клас Власне круглі черви (Nematoda) Клас Власне круглі черви (Nematoda)– збудники захворювань людини: аскаридозу, трихоцефальозу, анкілостомозу, некаторозу, ентеробіозу, трихінельозу, стронгілоїдозу, дракункульозу, філяріатозів. Лабораторна діагностика гельмінтозів.	2
	Разом:	6

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на занятті

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Модуль 1. Паразитологія		
1	Представники класу Тваринні джутикові (Zoomastigophora) – паразити людини Клас Тваринні джутикові (Zoomastigophorea). Лямблія, трихомонади (піхвова, кишкова, ротова). Лейшманії, трипаносоми. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикли розвитку, шляхи зараження, лабораторна діагностика та профілактика лямбліозу, сечостатевого трихомонозу, лейшманіозів і трипаносомозів. Поняття про природно-осередкові та трансмісивні захворювання.	2
2	Тип Апікомплексні (Apicomplexa). Представники класу Споровики (Sporozoea) – паразити людини. Тип Апікомплексні (Apicomplexa). Клас Споровики (Sporozoea). Малярійні плазмодії, токсоплазма. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикли розвитку малярійних плазмодіїв і токсоплазми. Шляхи зараження, лабораторна діагностика та профілактика викликаних ними захворювань.	2
3	Медична гельмінтологія. Тип Плоскі черви (Plathelminthes). Клас Сисуни (Trematoda) – збудники захворювань людини: фасціольозу, опісторхозу, дікроцеліозу Тип Плоскі черви (Plathelminthes). Клас Сисуни (Trematoda). Печінковий, котячий, ланцетоподібний, клонорх китайський, Медична географія, морфофункціональні особливості, цикли розвитку, шляхи зараження, патогенний вплив, лабораторна діагностика та профілактика фасціольозу, опісторхозу, дікроцеліозу.	2

4	Тип Плоскі черви (Plathelminthes). Клас Стьошкові черви (Cestoidea) – збудники захворювань людини: теніозу, цистицеркозу, теніаринхозу, гіменолепідозу Клас Стьошкові (Cestoidea). Озброєний, неозброєний, карликовий цип'яки. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикли розвитку, шляхи зараження, патогенний вплив, лабораторна діагностика та профілактика теніозу, цистицеркозу, теніаринхозу, гіменолепідозу.	2
5	Тип Круглі черви (Nemathelminthes). Клас Власне круглі черви (Nematoda) – збудники захворювань людини: аскаридозу, трихоцефальозу, анкілостомозу, некаторозу Тип Круглі черви (Nemathelminthes). Клас Власне круглі черви (Nematoda). Аскарида, волосоголовець, анкілостома, некатор, гострик. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикли розвитку, шляхи зараження, патогенний вплив, лабораторна діагностика та профілактика аскаридозу, трихоцефальозу, анкілостомозу, некаторозу.	2
	Разом:	10

Самостійна робота

№	Зміст	К-ть год.
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	30
2	Підготовка до підсумкового модульного контролю	6
3	Підготовка до консультацій	8
4	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять (перелік)	52
4.1	Медико-біологічні основи паразитизму. Медична протозоологія. Основні поняття паразитології. Вступ у медичну паразитологію. Походження й еволюція паразитизму. Принципи класифікації паразитів. Принципи взаємодії паразита і хазяїна. Морфофізіологічна адаптація паразитів. Поняття про інтенсивність та екстенсивність інвазії. Видатні вчені-паразитологи: В.О. Догель, В. М. Беклемішев, Є. Н. Павловський, К. І. Скрябін, О. П. Маркевич, Л.В. Громашевський та інші. Визначення основних понять паразитології: класифікація паразитів, систематичне положення паразитів, морфологія паразитів, стадії розвитку паразитів, шляхи зараження, життєві цикли, патогенна дія, лабораторна та клінічна діагностика, особиста та громадська профілактика.	2
4.2	Загальна характеристика життя. Рівні організації життя. Суть життя. Форми життя, його фундаментальні властивості й атрибути. Еволюційно зумовлені структурні рівні організації життя; елементарні структури рівнів та основні біологічні явища, що їх характеризують. Значення уявлень про рівні організації живого для медицини. Оптичні системи в біологічних дослідженнях. Будова світлового мікроскопа і правила роботи з ним. Техніка виготовлення тимчасових мікропрепаратів та їх вивчення. Методи вивчення структури та функціонування клітин.	2
4.3	Підцарство Найпростіші (Protozoa). Тип Саркоджутикові (Sarcodastigophora). Клас Справжні амеби (Lobosea). Характерні риси та класифікація підцарства Найпростіші (Protozoa). Тип. Саркоджутикові (Sarcodastigophora) Клас Справжні амеби (Lobosea). Дизентерійна, кишкова, ротова й інші види амеб. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикли розвитку, шляхи зараження, лабораторна діагностика, профілактика амебіази.	2
4.4	Тип Апікомплексні (Apicomplexa). Представники класу Conoidasida, підкласу Gregarinasina (грегарини), ряду Piroplasmida, класу Plasmosporidia – паразити тварин та людини. Клас Conoidasida – паразити людини. Представники родів Eimeria та Isospora – збудники кокцидозів. Медична географія,	6

	морфофункціональні особливості, цикли розвитку, шляхи зараження, лабораторна діагностика, профілактика кокцидозів. Представники підкласу <i>Gregarinasina</i> (грегарини) – паразити тварин. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикли розвитку, шляхи зараження. Представники ряду <i>Piroplasmida</i> (піроплазміди) – паразити тварин. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикли розвитку, шляхи зараження.	
4.5	Тип Війконосні (Ciliophora). Представники класу Щілиннороті (Rimostomatea) – паразити людини. Тип Війконосні (Ciliophora) – паразити тварин Тип Війконосні (Ciliophora). Клас Щілиннороті (Rimostomatea) – паразити людини. Балантидій. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикли розвитку, шляхи зараження, лабораторна діагностика, профілактика балантидіазу. Представники тип Війконосні (Ciliophora) – паразити тварин збудники хвороб хилодоніазу, іхтіофтиріазу, триходиніазу	6
4.6	Медична гельмінтологія. Тип Плоскі черви (Plathelminthes). Клас Сисуни (Trematoda) – збудники захворювань людини: параганімозу, метаганімозу, нанофієтозу, шистосомозів. Збудники хвороб тварин: еуритремошу, хастилезіозу, меторхозу, аляріозу, гетерофіоз, простоганіомоз, нотокотилідози, гіродактильоз. Тип Плоскі черви (Plathelminthes). Клас Сисуни (Trematoda). Легеневий сисуни, кров'яні сисуни. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикли розвитку, шляхи зараження, патогенний вплив, лабораторна діагностика та профілактика параганімозу, метаганімозу, нанофієтозу. Кров'яні сисуни. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикли розвитку, шляхи зараження, патогенний вплив, лабораторна діагностика та профілактика кров'яних сисунів. Збудники хвороб тварин: еуритремошу, хастилезіозу, меторхозу, аляріозу, гетерофіоз, простоганіомоз, нотокотилідози, гіродактильоз.. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикли розвитку, шляхи зараження, патогенний вплив, лабораторна діагностика	6
4.7	Тип Плоскі черви (Plathelminthes). Клас Стъожкові черви (Cestoidea) – збудники захворювань людини: дифілоботріозу, ехінококозу та альвеококозу. Збудники захворювань тварин: ценурозу, церебрального, монієзіозу, тизанієзіозу, авітелінозу, аноплоцефалідозів Клас Стъожкові (Cestoidea). Стъожак широкий, ехінокок, альвеокок. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикли розвитку, шляхи зараження, патогенний вплив, лабораторна діагностика та профілактика дифілоботріозу, ехінококозу, альвеококозу Збудники хвороб тварин: ценурозу, церебрального, монієзіозу, тизанієзіозу, авітелінозу, аноплоцефалідозів. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикли розвитку, шляхи зараження, патогенний вплив, лабораторна діагностика.	6
4.8	Тип Круглі черви (Nemathelminthes). Клас Власне круглі черви (Nematoda) – збудники захворювань людини: стронгілоїдозу та ентеробіозу, трихінельозу, дракункульозу, філяріатозів. Збудники хвороб тварин. Тип Круглі черви (Nemathelminthes). Клас Власне круглі черви (Nematoda). Вугриця кишкова, гострик. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикл розвитку, шляхи зараження, патогенний вплив, лабораторна діагностика та профілактика стронгілоїдозу, ентеробіозу, трихінельозу, дракункульозу, філяріатозів. Збудники хвороб тварин: оксіуратозів, аскаридотозів. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикл розвитку, шляхи зараження, патогенний вплив, лабораторна діагностика та профілактика.	6

4.9	Лабораторна діагностика гельмінтозів. Методи лабораторної діагностики гельмінтозів: паразитологічні, та імунологічні. Принципи і зміст основних макро- і мікрогельмінтоскопічних методів дослідження фекалій, води, ґрунту та ін. Особливості будови яєць сисунів, стьожкових і круглих червів – паразитів людини. Вчення К. І. Скрябіна про дегельмінтизацію, девастацію та знезараження навколишнього середовища від яєць та личинок гельмінтів.	2
4.10	Медична арахноентомологія. Тип Членистоногі (Arthropoda) - збудники та переносники збудників інфекцій та інвазій. Клас Павукоподібні (Arachnoidea). Кліщі (Acarina) – збудники хвороб та переносники збудників захворювань людини. Тип Членистоногі (Arthropoda). Клас Павукоподібні (Arachnoidea). Особливості морфології, живлення та розмноження павукоподібних. Отруйні павукоподібні (скорпіони, павуки). Коростяний кліщ, демодекс як збудники хвороб людини. Медична географія, морфофункціональні особливості, цикли розвитку, шляхи зараження, патогенний вплив, лабораторна діагностика та профілактика скабієсу та демодекозу. Іксодові, аргасові, гамазові кліщі як переносники збудників захворювань людини. Кліщі – мешканці житла людей та їх медичне значення	2
4.11	Клас Комахи (Insecta): воші (Anoplura), блохи (Aphaniptera), клопи (Hemiptera), таргани (Blattoidea) Клас Комахи (Insecta). Прогресивні та регресивні зміни в організації класу Комахи (Insecta) залежно від середовища існування. Особливості морфології, живлення та розмноження комах. Ряд таргани (Blattoidea). Таргани як механічні переносники захворювань людини. Ряди Воші (Anoplura), Блохи (Aphaniptera), Клопи (Hemiptera). Медичне значення вошей, бліх, клопів як збудників інвазій та переносників збудників інфекційних хвороб.	2
4.12	Основні форми і напрямки еволюції паразитизму. Екологічна паразитологія. Особливості еволюція органічного світу паразитичних організмів. Теорія еволюції Ч. Дарвіна. Синтетична теорія еволюції. Еволюція паразитів під дією антропогенних факторів. Еволюційна динаміка системи «паразит – хазяїн». Людина в паразитарній системі. Екологічна паразитологія. Середовище як екологічне поняття. Види середовища. Екологічні фактори. Єдність організму та середовища. Отруйність тварин як екологічний фактор. Походження отруйності у тваринному світі. Людина та отруйні рослини та тварини.	6
4.13	Отруйні рослини та гриби. Отруйні тварини. Отруйні рослини: аконіт, болиголов, віх отруйний, чемериця Лобеля. Отруйні гриби: поганка біла, поганка біла. Загальна характеристика, отруйні властивості, ознаки отруєння. Отруйні тварини: кишковопорожнинні, голкошкірі, молюски, членистоногі, комахи, риби, земноводні, плазуни, ссавці. Загальна характеристика, отруйні властивості, ознаки отруєння.	4
	Разом:	96

Індивідуальні завдання

- створення мультимедійних презентацій з доповідями на засіданнях наукового студентського гуртка кафедри;
- участь у виготовленні макро- та мікропрепаратів, участь в науково - дослідницькій роботі кафедри;
- участь в написанні тез та статей, доповіді на студентських наукових конференціях;
- участь у предметних олімпіадах.

**Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти
до підсумкового модульного контролю**

1. Принципи класифікації паразитів: облігатні, факультативні, тимчасові, постійні, ендотектопаразити.
2. Природно-осередкові захворювання. Структура природного осередку. Вчення академіка Є.Н. Павловського про природну осередковість паразитарних захворювань. Поняття про антропонози та зоонози.
3. Трансмисивні захворювання. Факультативно-трансмисивні й облігатно-трансмисивні захворювання. Специфічні та механічні переносники збудників захворювань.
4. Лямблія. Морфологія, шляхи зараження, методи лабораторної діагностики, профілактика.
5. Піхвова трихомонада. Систематичне положення, морфологія, цикл розвитку, шляхи зараження, обґрунтування методів лабораторної діагностики.
6. Біологія збудників шкірного та вісцерального лейшманіозу. Систематичне положення, морфологія, обґрунтування методів лабораторної діагностики та профілактики.
7. Збудники трипаносомозів. Систематичне положення, морфологія, обґрунтування методів лабораторної діагностики та профілактики.
8. Дизентерійна амеба. Систематичне положення, морфологія, цикл розвитку, обґрунтування методів лабораторної діагностики, профілактика.
9. Балантидій. Систематичне положення, морфологія, цикл розвитку, шляхи зараження, обґрунтування методів лабораторної діагностики.
10. Малярійний плазмодій. Систематичне положення, цикл розвитку, боротьба з малярією, задачі протималярійної служби на сучасному рівні. Види малярійних плазмодіїв.
11. Представники типу Апікомплексні – паразити тварин
12. Токсоплазма. Систематичне положення, морфологія, цикл розвитку, шляхи зараження, обґрунтування методів лабораторної діагностики.
13. Поняття про гельмінтів. Біо- та геогельмінти.
14. Тип Плоскі черви. Класифікація, характерні риси організації, медичне значення представників.
15. Клас Сисуни. Сисуни – збудники захворювань людини. Морфологія, цикли розвитку, шляхи зараження, обґрунтування методів лабораторної діагностики, профілактика.
16. Клас Сисуни. Сисуни – збудники захворювань тварин. Морфологія, цикли розвитку, шляхи зараження, лабораторна діагностика, профілактика.
17. Клас Стюжкові черви. Стюжкові черви – збудники захворювань людини. Морфологія, цикли розвитку, шляхи зараження, обґрунтування методів лабораторної діагностики, профілактика.
18. Клас Стюжкові черви. Стюжкові черви – збудники захворювань тварин. Морфологія, цикли розвитку, шляхи зараження, лабораторна діагностика, профілактика.
19. Тип Круглі черви. Характерні риси організації, медичне значення представників.
20. Клас Власне круглі черви. Власне круглі черви – збудники захворювань людини. Морфологія, цикли розвитку, шляхи зараження, обґрунтування методів лабораторної діагностики, профілактика.
21. Тип Круглі черви. Круглі черви - збудники захворювань тварин. Морфологія, цикли розвитку, шляхи зараження, обґрунтування методів лабораторної діагностики, профілактика.
22. Трансмисивні гельмінтози. Філярії, дирофілярії – збудники захворювань людини.
23. Лабораторна діагностика гельмінтозів. Ово-, лярво- та гельмінтоскопія. Імунологічна діагностика гельмінтозів.
24. Тип Членистоногі. Класифікація, характерні риси будови, медичне значення. Отруйні представники типу Членистоногі.
25. Кліщі – збудники та переносники збудників захворювань людини.
26. Мухи і таргани. Особливості будови та розвитку, медичне значення.
27. Комарі. Види, особливості будови та розвитку, медичне значення. Гнус і його компоненти.
28. Воші. Види, особливості будови та розвитку, медичне значення.
29. Блохи, клопи. Особливості будови та розвитку. Медичне значення.
30. Екологія. Середовище як екологічне поняття. Види середовища. Екологічні фактори. Єдність організму та середовища.
31. Отруйні для людини рослини, гриби.
32. Отруйні для людини тварини.

Перелік препаратів, які необхідно вміти визначати під час ПМК

1. Лейшманія	21. Зрілий членик неозброєного
2. Трипаносома	ціп'яка
3. Лямблія	22. Фіна ехінокока
4. Кривоголовка	23. Зрілий членик стьожака
5. Інкапсульовані личинки	широкого
трихінели	24. Аскарида
6. Каракурт	25. Гострик
7. Тарантул	26. Волосоголовець
8. Коростяний кліщ	27. Воша одержна
9. Залозник вугровий	28. Воша лобкова
10. Собачий (тайговий) кліщ	29. Блоха людська
11. Личинки іксодових кліщів	30. Клоп постільний (блошиця)
12. Селищний кліщ	31. Яйця малярійних комарів
13. Воша головна	32. Яйця немалярійних комарів
14. Трихомонада піхвова	33. Личинки малярійних комарів
15. Амеба дизентерійна	34. Личинки немалярійних комарів
16. Малярійні плазмодії	35. Лялечки малярійних комарів
17. Токсоплазма	36. Лялечки немалярійних комарів
18. Печінковий сисун	37. Головки самок і самців
19. Котячий (сибірський) сисун	малярійних комарів
20. Зрілий членик озброєного	38. Головки самок і самців
ціп'яка	немалярійних комарів

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

- Володіти технікою мікроскопіювання;
- Виготовляти тимчасові мікопрепарати;
- Диференціювати компоненти клітини;
- Визначити місце біологічного об'єкта в системі живої природи;
- Обґрунтувати приналежність паразитарних хвороб людини до групи трансмісивних і природно-осередкових;
- Діагностувати на мікро- і мікропрепаратах збудників та переносників збудників паразитарних хвороб;
- Визначити видову належність збудників протозоозів;
- Ідентифікувати різні стадії життєвого циклу паразитів людини;
- Обґрунтувати методи лабораторної діагностики паразитарних хвороб;
- Визначити видову належність гельмінтів і їх яєць;
- Диференціювати діагноз інвазій за допомогою лабораторних методів;
- Визначити видову належність переносників збудників інфекцій;
- Доводити ефективність методів профілактики паразитарних хвороб, базуючись на способах зараження ними;

Методи навчання

- методи, що забезпечують сприймання і засвоєння знань студентами (лекції, самостійна робота, інструктаж, консультація);
- методи застосування знань та набуття і закріплення умінь і навичок (практичні заняття, контрольні завдання, виконання практичних завдань);
- методи перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок;
- методи заохочення і покарання;
- ділова гра, презентації, аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод).

Форми і методи оцінювання

Оцінювання поточної навчальної діяльності проводиться під час практичних занять. Викладач обов'язково оцінює успішність кожного здобувача освіти на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з урахуванням стандартизованих, узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти. Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи здобувача вищої освіти, як при підготовці до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводять до відома здобувачів вищої освіти на початку вивчення відповідної дисципліни.

**Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань
здобувачів вищої освіти в ПДМУ**

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вмє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вмє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вмє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Підсумкове оцінювання результатів навчання в ПДМУ здійснюється за єдиною 200-бальною шкалою. Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання.

**Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність,
балам за ПМК та традиційній чотирьохбальній оцінці**

Середній бал за поточну успішність	Бали за поточну успішність з модуля	Бали за ПМК з модуля	Бали за модуль	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою	
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно	
2,1	50	34	84			
2,15	52	34	86			
2,2	53	35	88			
2,25	54	36	90			
2,3	55	37	92			
2,35	56	38	94			
2,4	58	38	96			
2,45	59	39	98			
2,5	60	40	100			
2,55	61	41	102			
2,6	62	42	104			
2,65	64	42	106			
2,7	65	43	108			
2,75	66	44	110			
2,8	67	45	112			
2,85	68	46	114			
2,9	70	46	116			
2,95	71	47	118			
3	72	50	122			E
3,05	73	50	123			
3,1	74	50	124			
3,15	76	50	126			
3,2	77	51	128			
3,25	78	52	130	D	4 добре	
3,3	79	53	132			
3,35	80	54	134			
3,4	82	54	136			
3,45	83	55	138			
3,5	84	56	140	C		4 добре
3,55	85	57	142			
3,6	86	58	144			
3,65	88	58	146			
3,7	89	59	148			
3,75	90	60	150			
3,8	91	61	152			
3,85	92	62	154			
3,9	94	62	156			
3,95	95	63	158			
4	96	64	160	B		
4,05	97	65	162			
4,1	98	66	164			
4,15	100	66	166			
4,2	101	67	168			

4,25	102	68	170	А	5 відмінно
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180		
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Система поточного та підсумкового контролю

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності визначають відповідність рівня набутих здобувачами знань і умінь, сформованих компетентностей вимогам освітньої програми і здійснюються з метою визначення рівня сформованості дисциплінарних компетентностей та відповідних результатів навчання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни «Паразитологія».

- **Вхідний контроль** проводиться на початку навчальної дисципліни з метою визначення готовності здобувачів вищої освіти до її засвоєння. Контроль проводиться у тестовому режимі.
- **Поточний контроль** здійснюється під час проведення практичних занять, з метою забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти.
- **Підсумковий контроль** проводиться з метою оцінки результатів навчання з дисципліни.
- **Кафедральний контроль** проводиться науково-педагогічними працівниками кафедри з метою оцінки ефективності навчального процесу на різних етапах у вигляді вхідного, поточного й семестрового контролю
- **Усне опитування** дає змогу контролювати знання і вербальні здібності, сприяє виправленню мовленнєвих помилок; відтворення матеріалу сприяє кращому його запам'ятовуванню, активному використанню наукових понять, що неможливо без достатнього застосування їх у мовленні.
- **Письмове опитування** допомагає з'ясувати рівень засвоєння матеріалу, але слід виключати можливість списування і ретельно слідкувати за здобувачами освіти під час цього опитування.
- **Тестування** як стандартизований метод оцінювання, відповідає новим цілям і завданням вищої медичної освіти та сприяє індивідуалізації й керованості навчального процесу і покликаний забезпечити якість підготовки майбутнього лікаря.
- **Самоконтроль** призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу з дисципліни (змістового модуля, розділу, теми). З цією метою робочих зошитів для кожної теми (розділу) передбачено запитання (ситуаційні задачі, тестові завдання) для самоконтролю.

Види контрольних заходів оцінювання навчальної діяльності:

Вхідний контроль проводиться на початку навчальної дисципліни з метою визначення готовності здобувачів вищої освіти до її засвоєння. Контроль проводиться у тестовому режимі.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, з метою забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти.

Форми проведення **поточного контролю** під час практичних занять на кафедрі біології:

1. Перевірка завдань виконаних під час самостійної підготовки до практичного заняття.
2. Усне опитування.
3. Комп'ютерний тестовий контроль по темі заняття.
4. Практична перевірка сформованих професійних умінь здобувача освіти – проводиться наприкінці заняття за результатами виконання практичної роботи і оформлення протоколу практичного заняття.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання з дисципліни. ПМК – форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем теоретичного і практичного матеріалу з навчальної дисципліни «Медична біологія», проводиться після завершення вивчення програмного матеріалу модуля з дисципліни, на останньому занятті модуля.

Підсумковий модульний контроль (ПМК)

Підсумковий модульний контроль (ПМК) – здійснюється після вивчення програми модуля і проводиться на останньому занятті модуля.

До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів упродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків лекційних, семінарських і практичних занять, засвоїли теми, винесені для самостійної роботи в межах модуля, виконали всі вимоги з кожної навчальної дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни.

Результат ПМК оцінюється в балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК – 80. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним, – 50. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (із них до 120 балів – за поточну успішність).

Здобувачі вищої освіти, які мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Регламент проведення ПМК

1. Тести першого рівня складності - 20 завдань у комп'ютерному форматі. Кожне завдання оцінюється по 1 балу (максимальна кількість набраних балів - 20).
2. Дати відповідь на 2 теоретичних питання (максимально 20 балів кожне)
 - повнота викладення – 10 балів;
 - послідовність викладення – 3 бали;
 - наявність ілюстрацій та графологічних схем - 2 бали;
 - використання сучасних даних наукових досліджень – 3 бали;
 - медичне значення - 2 бали.
3. Практичне завдання (максимально 20 балів): розв'язати ситуаційну задачу. Отримані бали за модуль виставляються у «Відомість підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план студента.

Здобувач вищої освіти має право на складання і два перескладання ПМК.

Методичне забезпечення

- тематичний план лекцій;
- тематичний план практичних занять;
- план самостійної роботи;
- критерії оцінювання знань до поточного контролю та ПМК;
- ситуаційні і тестові завдання;
- підручники та навчальні посібники, в. т.ч. підготовлені науково-педагогічними (педагогічними) працівниками кафедри;
- навчальний контент (демонстраційний та дидактичний матеріали);
- аудіо- і відеозаписи;
- мультимедійні презентації;
- каталоги ресурсів;
- перелік питань до ПМК.

Рекомендована література

Базова

1. Медична біологія : підручник / за ред. В. П. Пішака, Ю. І. Бажори. – Вид 3-тє. – Вінниця : Нова книга, 2017. – 608 с.
2. Медична біологія : підручник для студ. мед. закладів вищої та фахової передвищої освіти / Р. О. Сабадишин, С. Є. Бухальська. – 3-тє вид., зі змінами та допов. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 344 с.
3. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: підручник / В. Ф. Галат, А. В. Березовський, М. П. Прус, Н. М. Сорока; за ред. В. Ф. Галата. – К.: Вища освіта, 2003. – 464 с.
4. Медична паразитологія з ентомологією: навчальний посібник / В.М. Козько, В.В. М'ясоєдов, Г.О. Соломенник та ін. – Київ : Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2015. – 336 с.
5. Популяційно-видовий, біогеоценотичний і біосферний рівні організації життя : навчальний посібник з медичної біології для студентів ВНМЗ України III-IV рівнів акредитації / Дубінін С.І., Ващенко А.В., Пілюгін В.О., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Рябушко О.Б., Овчаренко О.В. – Полтава : ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2020. – 121 с.
6. Дахно І.С. Паразитологія (діагностика інвазійних хвороб за екологічними та морфобіологічними особливостями збудників). Навчальний посібник. – Київ : ТОВ «Видавничий дім «Інтернаука», 2023. – 413 с.
7. Основи медичної паразитології. Еволюція. Біосфера : навчально-методичний посібник для студентів - іноземних громадян I курсу медичних факультетів спеціальність "Лікувальна справа" / О.Б. Приходько, А.П. Попович, К.І. Гейченко, Т.І. Ємець, Г.Ю. Малєєва. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 159 с.
8. Основи паразитології : навчальний посібник / Корж О.П., Лебедева Н.І., Воронова Н.В., Горбань В.В. – Суми : Університетська книга, 2023. – 270 с.
9. Глобальна паразитологія: Підручник / В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока, М.П. Прус, В.О. Євстаф'єва, М.В. Галат; За ред. В.Ф. Галата. – К.: ДІА, 2014. – 567 с.
10. Загальна паразитологія / К. Невядомська, Т. Пойманська, Б. Магніцька, А. Чубай. – Київ: Наукова думка, 2007. – 483 с.

Допоміжна

1. Трускавецька І. Я. Основи паразитології: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти біологічного напрямку. Переяслав: ФОП Домбровська Я. М., 2020. 160 с.
2. Паразитарні хвороби в дітей : навчальний посібник / В.П. Пішака, Ю.І. Бажори, О.П.Волосовець, Р.Є.Булик. – Чернівці: БДМУ, 2007. – 452 с.
3. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. Практикум: навч. посібник / В.Ф. Галат, А.В. Березовський, М.П. Прус, Н.М. Сорока. — К.: Вища освіта, 2004. — 238 с.: іл.
4. Пікула О.А., Паразитологія та інвазійні хвороби : методичні вказівки для виконання практичних занять / Пікула О.А., Колечко А.В. – Вінниця, 2022. – 122 с.
5. Екологічна гельмінтологія: Навчальний посібник / І.С. Дахно, Ю.І. Дахно. – Суми: Козацький вал, 2010. – 220 с.
6. Ветеринарна протозоологія: Навчальний посібник / О.Ф. Манжос, І.І. Панікар. – Полтава, 2006. – 144 с.
7. Довідник з лабораторних методів діагностики інвазійних хвороб тварин: Навчальний посібник / С.І. Пономар, Л.П. Артеменко, О.П. Литвиненко, В.П. Гончаренко. – Біла Церква: БДАУ, 2011. – 152 с.
8. Невядомська К. Загальна паразитологія / К. Невядомська, Т. Пойманська, Б. Магніцька, А. Чубай. – Київ : Наук. думка, 2006. – 484 с.
9. Infectious Diseases: textbook (IV a. I.) / О.А. Holubovska, М.А. Andreichyn, А. V. Shkurba et al. - Київ : Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. – 664 с.
10. Veterinary clinical parasitology / Anne M. Zajac, Gary A. Conboy, Susan E. Little, Mason V. Reichard. 9th ed., Wiley. John Wiley & Sons Ltd, 2021. – 432 p. Retrieved from <https://www.perlego.com/book/2575351/veterinary-clinical-parasitology-pdf>

Інформаційні ресурси

1. Введення у курс паразитології. Організація робочого місця. Методи діагностики.
<https://www.youtube.com/watch?v=WoIO-g1hiSo>
2. Tropical Parasitology: Protozoans, Worms, Vectors and Human Diseases.
<https://ru.coursera.org/learn/parasitology>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=GMgpYvDHHOY>
4. <https://lovuask.ru/medichnij-dovidnik/10742-protozoologija>
5. <https://ihealth.in.ua/bacteriology/tripanosoma-sho-ce-take-jittyevii-cikl-rozvitky-bydova.html>
6. [htmlhttps://www.youtube.com/watch?v=dyprqPM1rHI](https://www.youtube.com/watch?v=dyprqPM1rHI)
7. <https://www.youtube.com/watch?v=x1ErCyZCFw8>
8. <https://www.youtube.com/watch?v=-EGTyu8nD34>
9. <https://svitzdorovya.com.ua/gelmintozi-prichini-simptomi-vidi-ta-likuvannya/>
10. https://www.youtube.com/watch?v=9MFfsdbzPZs&t=4s&ab_channel=TetianaChychkovska
11. Державна служба України з надзвичайних ситуацій <http://www.dsns.gov.ua/>
12. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>

Розробники:

Улановська-Циба Наталія Аркадіївна – кандидат біологічних наук, доцент

Ваценко Анжела Володимирівна – кандидат біологічних наук, доцент

Шевченко Костянтин Васильович – доктор філософії, доцент